

INDRUKWEKKEND

Peter Houtzagers (red). *Russische Grammatica*. Bussum: Coutinho, 2003, isbn 90 6283 293 8, 672 p. € 65.

Nederlandse slavisten hebben er lang en reikhalzend naar uitgekeken. Enkele generaties studenten Slavische Talen hebben er al verschillende versies in readervorm van onder ogen gehad. Maar nu verscheen dit jaar eindelijk de Russische *Grammatica* onder redactie van Peter Houtzagers. Het eerste uitgebreide Nederlandstalige naslagwerk over de Russische grammatica sinds B. Raptchinsky's *Russische Spraakkunst* uit 1915-1916.

Het handboek voor de Nederlandse slavistiek mag er wezen. Het is een indrukwekkend exemplaar geworden van maar liefst 672 bladzijden en een cd-rom met nog eens een kleine 300 pagina's. Elf jaar lang is er aan gewerkt door dertien auteurs die in meerderheid werkzaam zijn of zijn geweest aan universiteiten in Nederland, België of Rusland. Stuk voor stuk zijn de auteurs specialisten op hun vakgebied en hebben dan ook die (gedeelten van) hoofdstukken voor hun rekening genomen waarin grammaticale onderwerpen aan de orde komen waar ze jarenlang onderzoek naar hebben gedaan. Houtzagers, eveneens auteur van (gedeelten van) enkele hoofdstukken, heeft als redacteur van de grammatica een haast onmogelijke prestatie verricht. Hij heeft de bijdragen van de dertien auteurs tot een homogeen boek weten te smeden door de auteurs in dezelfde grammaticale terminologie te laten 'spreken', door de heldere lay-out en door de vele, nuttige verwijzingen bij grammaticale onderwerpen.

In de grammatica komen achtereenvolgens schrift en uitspraak (op de cd-rom zijn uitspraakvoorbeelden te beluisteren), vormleer van de woordsoorten (substantief, adjectief, voornaamwoord, telwoord en werkwoordsvormen), betekenis en zinsbouw aan bod. En dat zeer uitgebreid. Daarom is het raadzaam om voor gebruik de inhoudsopgave en het register goed te bestuderen. Ze hebben een verschillende insteek om het grammaticale onderwerp waarnaar wordt gezocht gemakkelijk en snel te vinden. Zo kan in de inhoudsopgave gezocht worden op de typologische indelingen als verbuigings-, accent- of vervoegingstype, terwijl in het register juist gezocht kan worden op grammaticale uitgliders als bijvoorbeeld het betekenisverschil tussen de werkwoorden *sbeǵát* en *sbéǵat*. Of in welk geval je het substantief *tsjelovek* dan wel *ljoedej* moet gebruiken. In het register zijn dus de Russische woorden te vinden waar grammaticaal iets bijzonders mee aan de hand is.

Heel prettig en gebruiksvriendelijk is dat in de grammatica, behalve de meest elementaire begrippen uit de Nederlandse zinsontleding als 'onderwerp' of 'gezegde', iedere grammaticale of taalkundige term die in het boek voorkomt, wordt uitgelegd. Als je de betekenis van een term als 'beperkende betrekkelijke bijzin' niet meteen paraat hebt, is de passage waarin deze term in het boek staat uitgelegd eveneens via het register snel terug te vinden.

Toch zal de beginnening Russisch niet uit de voeten kunnen met de Russische Grammatica. Het cyrillisch alfabet staat er zelfs niet eens in. Wat voor een grammatica toch een beetje ongebruikelijk is. De Russische *Grammatica* is in de eerste plaats een naslagwerk en daarom is een behoorlijke basiskennis van het Russisch noodzakelijk.

Tweedejaars studenten aan de universiteit of andere gevorderde belangstellenden zullen er prima mee overweg kunnen. En afgestudeerde studenten Russisch en (universitair) docenten hebben er een prima vraagbaak aan.

Bovendien kunnen deze laatste gedeelten uit de grammatica heel goed als lesmateriaal gebruiken. Op de website van de uitgever <www.coutinho.nl> is interactieve leerstof bij de grammatica te vinden.

Het aantrekkelijke van de *Russische Grammatica* is dat zij op verschillende kennisniveau's is te gebruiken. 'Basiskennis' over grammaticale onderwerpen staat in gewone letter weergegeven. Specifiekere kennis die de gebruiker niet perse hoeft te weten om een grammaticaal verschijnsel te kunnen begrijpen, staat in een wat kleiner lettertype. En als er in de linkermarge van het boek een symbooltje van een cd-rom staat, betekent dit dat er op de cd-rom nog meer informatie is te vinden over het grammaticale onderwerp.

Daarnaast staan er op de cd-rom grammaticale onderwerpen die volgens Houtzagers' verwachting minder vaak bestudeerd zullen worden. Al valt er over zijn keuze te twisten. Zo struikelt menige student Russisch vanaf het eerste studiejaar over het gebruik en de betekenisverschillen van de voegwoorden 'i', 'a' en 'no'. En toch is dit grammaticale onderwerp naar de cd-rom verwezen.

Maar welke argumenten ook zullen worden aangevoerd om het ene grammaticale verschijnsel wel in het boek op te nemen en het andere juist niet, het probleem is de cd-rom. Hoe perfect de verwijzing tussen de beide media ook is, het blijft lastig studeren van een beeldscherm. Menigeen zal na aanschaf van de grammatica de cd-romtekst printen.

Reden van de uitgever om bij het boek een cd-rom te leveren, is het hanteer- en betaalbaar houden van de grammatica. Een begrijpelijke keuze, maar toch is het jammer. Voor het gebruiksgemak was een grammatica in twee delen veel prettiger geweest. Nu is er een boek en een van de cd-rom zelfgeprinte reader waarvan we nu juist dachten definitief af te zijn bij het verschijnen van de *Russische Grammatica*.

Hellen Trümper